

lige ind i det Saglige. Nu sige de Herrer, ja det vil vi ogsaa, men man forlanger for Meget af os. Man forlanger af os, at vi skulle opgive hele det provisoriske System, Provisorismen; det er for Meget forlangt, det er urimeligt. Hvad skulle vi da gjøre, naar der kommer uforudsete Tilfælde? Der kan jo komme saadanne Tilfælde, hvor man ikke kan hjælpe sig anderledes, og hvad skal vi saa gjøre, naar vi ikke have vore Provisorier? Ja, men de skal naturligvis ogsaa have deres Provisorier, vel at mærke for saa vidt Grundloven giver dem Lov til at bruge dem. Enhver provisorisk Lov er jo paa ingen Maade et Forsættelsesbrud. Noget saa Uheldigt har jeg ikke paastaet. Provisorium er jo ganske vist efterhaanden blevet et Skjælsord, det indrømmer jeg, og der er maaste Mange, som ikke kjender vor Grundlov, der mene, at et Provisorium overhovedet er en Forbrydelse. Men det er jo slet ikke Tilfældet. Paragraf 25 hjemler naturligvis Ret til at anvende provisoriske Love. Denne hele Tale om: Skulle vi da helt opgive Provisorierne, det er imidlertid den samme Gaaden uden om Groden, som jeg mødte i Fjor den Gang jeg sagde: De skal respektere vort Rei. Saa raabte man strax: Respektere deres absolute Rei! Hvor kan Nogen respektere det? Naar man siger Rei til al Ting, gaar jo Landet til Grunde, saa lukkes Tughusene op og Jernbanerne standses; det er umuligt! De Herrer vide affuratligesaa godt som jeg, at naar vi tale om Rei, saa mene vi ikke det absurde Rei, men det saglige Rei, og der er aldrig fra vor Side forlangt, at hvad der var nødvendigt til Statsstyrelsens uforstyrrede Fortsættelse ikke maatte afholdes. Det vil altid blive bevilget af enhver fornøftig Rigsdag, og det har aldrig nogen Opposition tænkt paa at negte for den Tid, som er nødvendig for at bringe Sagen i Orden (Afbrydelse). Jeg siger til Statsstyrelsens uforstyrrede Fortsættelse, men sandelig ikke Alt det, som forlanges af det ene Parti for at tvinge sine særlige saglige Anstuelser igjennem i den saglige Kamp. Og det Samme gjælder om Provisorierne. Der er Ingen, som paastaar, at § 25 skal staves bort af Grundloven, eller at det skal forbydes Regjeringen i visse Tilfælde at give Penge ud paa forventet Tillægsbevilling — naturligvis Ingen — men jeg paastaar, at en Betingelse for, at man paa nogen Maade nogensinde kan opnaa at komme til en saglig Forhandling, er, at man respekterer hinandens saglige Rei, saa at, naar vi sagligt har sagt Rei til en Ting, saa maa ingen Regjering, intet Landssting og intet Parti her ved Hjælp af Grundlo-

vens § 25 prøve paa at tvinge Folk bort fra den Anstuelse og tvinge sin Mening igjennem mod dette. Det er det, vi forlange; intet Andet. Vilde de Herrer gaa ind paa den Fordring, saa vilde de sagligt forhandle, og saa komme vi snart frem; men det maa til. De maa respektere dette saglige Rei, saaledes at de ikke bruge Provisorierne til at tvinge deres saglige Ja igjennem. Den første Konsekvens deraf vil saa være, at de overlevere os deres Provisorier, at vi faae Provisorierne herind til fri Behandling uden Betingelser, og den anden Virkning vil være den, at naar vi sige Rei til en Fæstning eller til et Fort, saa kan det ikke mere tænkes, at en Krigsminister kommer her ind i Salen og siger: Nu er der sagt tre Gange Rei, nu maa jeg sige Ja, for Nogen maa der jo være, som siger Ja. Det er det, vi maa have klar Besked om, og dette vilde jeg ønske, at maatte faae klar Besked om, inden Rigsdagen kommer til den næste Sag — ikke paa Dagsordenen, det vil maaste blive for hurtigt, men inden vi tage Arbeidet op. Det maa De gjøre Dem klart, og vil De ikke ind paa den Rei, kan der ikke komme Noget ud af Forhandlingerne, saa kunne vi ikke naae lovlige Tilstande. Men de Herrer maa heller ikke gjøre sig Illusioner og tro, at de derigjennem kunne drive os ind i Protestpolitikken. Det maa de Herrer, skjønt deres Paastand om, at De ere saa overordentlig uvidende, jo vide, at der mellem vore Modstandere er Folk, som ikke ser Noget hellere end, at de nuværende provisoriske Tilstande maa vedblive. Det have de raabt altfor mange Gange til, at Forsikringer kan nytte Noget mere. For dem er det et Livsspørgsmaal at faae Folkethinget ind paa Protestpolitikken igjen. Det er klart. Jeg vil sige de Herrer, at det naae de ikke, det bliver der ingen Ting af igjen sat føre dette Thing ind paa den Rei. Saa stor, saa utrolig en Dumhed gjør vi ikke, saa stor en Tjeneste vilde vi dem ikke. Vi have i Sinds at fastholde vort Tilbud om saglig Forhandling. Døren skal staa aaben for de Herrer til Omvendelse den Dag, de faae det behov og trænge haardt. Men med det Andet kunne vi ikke tjene dem. Jeg tror, at de Herrer gjorde sig selv og Landet en stor Tjeneste ved at kaste det Personlige bort for deres Bedkommende; thi det have de ikke gjort; det personlige Spørgsmaal gjentager jeg, vilde vi have af Veien, men det trykker de Herrer meget haardere nu, end det trykker Oppositionen. Denne er fuldstændig klar paa, at Grundloven er Nummer 1 og Personerne Nummer 2. Vi